

Voiko perinnöllisen Alzheimerin taudin puhkeamista jotenkin estää? Miten? Entä ei-perinnöllistä? Onko jotain uutta ja tarkempaa tietoa kuin esim. Duodecimin Terveyskirjastossa? Missä vaiheessa sairaus ja alttius siihen voidaan todeta ja miten? Voiko muistisairaudelle alttiuden toteamisesta olla jotain haittaa? Jos lääkärille kertoo, että on altis, voiko saada negatiivisen merkinnän, kuten masentuneilla, joiden on hankala vuosien takaisenaan masennuksen jälkeen saada henkivakuutusta? (nimetön)

Keski-Suomen Muistiluotsi- asiantuntija- ja tukikeskus:

Vaikka Alzheimerin taudin varsinaista syytä ei edelleenkään tiedetä, tunnetaan erilaisia elämäntapoihin ja ympäristöön liittyviä riskitekijöitä, jotka lisäävät todennäköisyyttä sairastua. Suurimmassa osassa tapauksista Alzheimerin tauti ei johdu perinnöllisistä syistä. Joitakin hyvin harvinaisia Alzheimerin tautia aiheuttavia geenimutaatioita kuitenkin on, mutta näiden osuus kaikista sairaustapauksista on erittäin pieni. Nämä sairaudet alkavat kaikki nuorella iällä. Niitä ei ole syytä pelätä, vaikka suvussa olisi useitakin muistisairautta sairastavia henkilöitä, jos heidän oireensa ovat alkaneet yli 65-vuotiaana. On olemassa myös eräitä geeneihin liittyviä riskitekijöitä, jotka lisäävät todennäköisyyttä sairastua Alzheimerin tautiin, mutta eivät varsinaisesti aiheuta sairautta. Alzheimerin taudin ehkäisyä ja hoitoa on tutkittu maailmanlaajuisesti todella paljon. Muun muassa mainitsemasi Terveyskirjastossakin kerrotut keinot sairastumisriskin pienentämiseksi (muun muassa säännöllinen liikunta, henkinen ja sosiaalinen aktiivisuus, päihteettömyys, pään suojeleminen vammoilta, tasapainoinen ruokavalio, normaalipaino sekä masennuksen, verenpainetaudin, diabeteksen ja kohonneen kolesterolin hoitaminen) ovat edelleen tutkitusti paras keino pienentää Alzheimerin tautiin sairastumisriskiä.

Alzheimerin taudin toteaminen perustuu Duodecimin Käypä hoito- suosituksessakin mainittuihin perusselvityksiin (muun muassa muistin ja tiedonkäsittelyn sekä oireiden arviointiin, kliiniseen tutkimukseen, laboratoriokokeisiin ja aivojen kuvantamiseen) sekä tarvittaessa lisätutkimuksiin kuten selkäydinnesteen merkkiaineiden tutkimiseen. Muistitutkimuksiin kannattaa hakeutua, mikäli oma muisti muuttuu aiemmasta sekä arjen asioiden hoitamisessa tulee vaikeuksia. Myös läheiset saattavat huomauttaa, jos unohduksia ja muistilipsahduksia on tullut useampia pienen ajan sisällä. Joskus muistin ongelmat alkavat mielialan tai käyttäytymisen muutoksilla, joita ei välttämättä itse huomaa. Oireita voi olla myös vaikeus liikkua erityisesti vieraassa ympäristössä sekä asioiden ja tapahtumajärjestysten sekoittuminen. Tutkimuksiin kannattaa hakeutua myös, jos esiintyy puheen tuottamisen tai ymmärtämisen vaikeutta. Lisääntyneiden muistioireiden syy tulee aina selvittää ja oma tai läheisten huoli ottaa tosissaan.

Vakuutuksen ottamiseen liittyvään kysymyksen osaan vastaisimme tilanteen olevan hyvin erilainen, jos puhutaan esim. jo aiemmin saadusta masennusdiagnoosista ja muistisairauden riskitekijöistä, jolloin mitään diagnoosia ei ole asetettu. Toki vakuutusyhtiön niin vaatiessa, voi hoitavalta lääkäriltä tarvittaessa pyytää terveydentilastaan lausunnon, jossa kerrotaan, ettei viitteitä sairaudesta ole riskitekijöiden omaamisesta huolimatta.